

**Неки од савета судијских комисија ЦЕВ и ФИВБ
за време Финалног турнира Светске лиге и Европског првенства 2005.**

1. Време доласка на утакмицу: поштујте пропозиције.
2. Понашање судија и на терену и ван терена мора бити примерно.
3. СКЦ од националних федерација тражи да јој скрену пажњу на младе, перспективне судије на које треба обратити пажњу.
4. Да би судија развио успешну каријеру, мора да има:
 - ✓ таленат,
 - ✓ одговарајуће године старости,
 - ✓ преданост суђењу,
 - ✓ жељу,
 - ✓ физички изглед,
 - ✓ зна правила
5. Судија мора да развија:
 - ✓ персоналност
 - ✓ разумевање игре,
6. Важни фактори за вредновање судија су:
 - ✓ психичка/ментална/емоционална снага
 - ✓ способност самоконтроле
7. Младе судије морају имати стрпљење за долазак на највиши ниво. Морате дати времена играчима и тренерима да вас упознају и прихвате.
8. За доброг судију утакмицу одлучују искључиво способности играча.
9. Ваша одећа одаје вашу професионалност (због тога смо на савезним лигама одавно и увели обавезно ношење сакоа и кравате за мушкарце).
10. Ваше одлуке су роба. Упакујте их у одговарајуће паковање, на начин да људи прихвате то паковање.
11. Будите храбри. Досуђујте само оно што видите, а не оно што ви или неко други жели да види. Много више храбрости је потребно да се донесе одлука у компликованој ситуацији, него да се таква одлука избегне!
12. Добар судија мора бити способан да контролише и најтеже ситуације, да буде способан да се извуче из тренутне несигурности.
13. Учите правила, размишљајте о њима: познавање правила је основа за мајсторство суђења.
14. Будите прецизни, сви у сали морају да разумеју шта сте досудили.
15. Вежбајте! Вежбајте да ваши покрети изгледају течно, без наглих промена правца.
16. Судијске знакове показујте на природан начин. Ако не знате шта је то, питајте некога од судија како изгледа ваше показивање знакова.
17. Ваше тело говори све о вама током утакмице. Не вртите нервозно главом током утакмице лево-десно; не правите нагле покрете – и једно и друго одају непогрешиви утисак нервозе.
18. Позитивна тензија је пожељна за сваког судију, али настојте да не одајете утисак особе која је под стресом.
19. После утакмице станите пред огледало и покушајте да у њему видите ток утакмице. Знаћете да ли сте судили добро или да то баш није у сваком погледу био ваш дан.
20. Знак за блок-аут: као у књизи Правила 2005-2008 (промена!)

Први судија

21. Морате постићи да вас играчи и тренери поштују, зато немојте да толеришите њихову недисциплину.
22. Судије су сувише толерантне према играчима, посебно према тренерима.
23. Не допуштајте играчима и тренерима, чак ни највећим звездама, да вас вређају. Такође, не дозволите ни да вређају другог судију и линијске судије.
24. Нису све студије за кажњавање играча, нарочито не оне у којима нисте сигурни у своју одлуку.
25. Поштујте процедуру за додељивање санкција (играч који је у терену мора до дође до судијске платформе; само изузетно, када играч у терену одбија да дође до првог судије, треба позвати капитена у игри).
26. Играчи су приоритет на утакмици, тимови такође, а судије треба да им помогну да играју у складу са правилима игре.
27. Ако опомињете играча, нека то траје кратко, не правите симпозијум током утакмице.
28. Мајице морају бити увучене у шорцеве – то је део имиџа који публици нудимо о одбојци.
29. Веома је корисно да имате контакт очима понекад и за време, а не само после надигравања. Ми не тражимо контакт очима само када је осетљива ситуација на терену, него у свакој ситуацији.
30. Темпо показивања судијских знакова: после звиждука, показивање екипе која ће следећа сервисирати треба да уследи тек после прикупљених информација (контроле погледом) другог судије и одговарајућег линијског судије (може и обрнутим редоследом, у зависности од ситуације).
31. Звиждук и знак за сервис треба да теку паралелно.
32. Ако сте свесни да сте учинили грешку: поништите је и исправите одлуку – али, за то је потребна храброст...
33. Ако се одређује нови капитен у игри, довољно је то учинити само једном на утакмици док год је тај играч на терену.
34. Ако се догоди да је записничар дао погрешну информацију о играчу који треба да сервира, а накнадно се утврди да је записничар погрешио, због фер-плеја треба вратити ситуацију у исправно стање.

Други судија

35. Други судија никада не сме да показује на страну екипе која ће сервисирати пре првог судије.
36. Свирајте грешку одмах чим је учињена. **(2087)**
37. Други судија не треба да чека да узме оба листића за поставу, него чим добије први предаје га делегату и записничару – тако се избегава продужетак паузе између сетова.
38. Други судија мора да гледа оба тренера да не би пропустио захтев за прекид игре, нарочито ако је у сали бучно.
39. Само мали број екипа прави грешке у позицији намерно, зато не журите са звиждуком. Препоручујемо да узмете у руку и погледате листић са поставом.

40. Тренера морате обавестити о 2. тајм-ауту, али немојте трчати за њим као пас (има тренера који намерно окрећу леђа 2. судији, јер знају да ће тако још мало продужити тајм-аут). Довољно је да звизнете, он ће се окренути и ви ћете му тада показати да је искористио 2. тајм-аут. Ако не будете сигурни да сте о 2. ТО недвосмислено обавестили тренера, можете доћи у ситуацију да вам касније пребаца да га о томе нисте обавестили
41. Ако тренер показује намеру да разговара са вама или протестује, пређите без расправе и размене погледа са друге стране стуба.
42. Одлуке другог судије морају се доносити енергично и на време, притом се не сме одавати утисак бојажљивости.
43. Помоћни знак се показује у висини груди.
44. Није неопходно да се код показивања додиром мреже додирне мрежа.

Записничар

45. Проверите редослед и бројеве играча у записнику и на листи коју добијете од тренера/делегата.
46. Ако почетак утакмице касни, мора се у записнику констатовати разлог кашњења.
47. Записничар мора контролисати поставе екипа на почетку сваког сета, истовремено са другим судијом.
48. Не журите са уписивањем замене играча, важније је уписати тачно него секунду-две брже - а погрешно.
49. Ако сте сигурни да је погрешан играч сервирао, морате притиснути сирену, махати испруженом руком лево-десно и обавестити другог судију о чињеничном стању.
50. Приликом замене играча, записничар треба да држи подигнуту једну руку све док се не увери да је тај знак видео други судија.

Линијски судија

51. Не стојте у месту. (CZV-BPG 2103)
52. Ослободите простор за играча који сервира.
53. Знаци линијског судије морају се показати одмах и енергично, истовремено гледајући у првог судију.
54. Немојте сматрати увредом то што се одлука првог судије разликује од одлуке линијског судије: важан је само успех целог тима, а први човек судијског тима је први судија.
55. Знак који ће линијски судија показати после лопте одбијене од блока зависи од стране на коју се лопта одбије („блок-аут“ или „аут“)